

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIŲ
GRUPĖS PASIŪLYMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ
TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JUO ĮSTATYMO NR. VIII-729 14
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-3779“ PROJEKTO
(TAP NR. TAP-20-215) (TAIS NR.20-1476(2))**

2020-02-26 Nr. NV-534

Vilnius

Projekto rengėjas: Finansų ministerija.

Projekto tikslas: Pateikti Seimui išvadą dėl Seimo narių grupės 2019-12-20 pasiūlymo dėl Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3779.

Dabartinė situacija:

Seimo valdyba 2020 m. sausio 15 d. sprendimu Nr. SV-S-1526 (2020 m. sausio 22 d. sprendimo Nr. SV-S-1540 redakcija) paprašė Vyriausybės pateikti išvadą dėl Seimo narių grupės 2019 m. gruodžio 20 d. pasiūlymo dėl Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3779.

Šiuo metu Seimo komitetuose svarstomas Seimo narės Astos Kubilienės parengtas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3779, kuriuo siekiama išplėsti ratą subjektų, kuriems šiuo metu panaudos pagrindais gali būti perduotas neatlygintinai naudotis valstybės ir savivaldybių turtas, ir į šių subjektų sąrašą įtraukti viešąsias įstaigas, kurios pagal Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymą laikomos viešosios naudos nevyriausybinių organizacijomis, ir papildyti sąrašą tikslų, su kurių įgyvendinimu siejama minėta teisė, įtraukiant du naujus veiklos tikslus: teikti nemokamą kompleksinę pagalbą krizinį nėštumą išgyvenančioms moterims ir jų artimiesiems ir teikti nemokamą paliatyviąją pagalbą. Vyriausybė 2019 m. gruodžio 4 d. nutarimu Nr. 1212 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3779“ šio projekto tikslui iš esmės pritarė ir kartu pateikė Seimui pasiūlymų dėl projekte numatytų tikslo pasiekimo priemonių tobulinimo.

Svarstant Seimo komitetuose pirmiau nurodytą įstatymo projektą, grupė Seimo narių (Simonas Gentvilas, Mantas Adomėnas, Irina Rozova ir kiti) pateikė pasiūlymą papildomai išplėsti ratą subjektų, kuriems šiuo metu panaudos pagrindais gali būti perduotas neatlygintinai naudotis valstybės ir savivaldybių turtas, ir į šių subjektų sąrašą papildomai įtraukti viešąsias įstaigas – mokyklas. Seimo nariai argumentuoja, kad švietimo sektorius, šiuo atveju – mokyklos, yra viešoji gėrybė, kurią užtikrina valstybė. Dėl šios priežasties nepriklausomai nuo mokyklos statuso, mokykloms turi būti suteikiamos galimybės panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis atitinkamai valstybės ir savivaldybių turtu. Seimo nariai teigia, kad panaikinus šią galimybę, privačios ugdymo įstaigos turėtų nutraukti savo veiklą, nes patalpų nuomos kaštus būtų sunku padengti arba ugdymo kaina šiose įstaigose itin padidėtų, todėl šiose įstaigose galėtų mokytis tik aukštesnes pajamas gaunančių tėvų vaikai.

Projekto esmė: Finansų ministerija parengė ir teikia svarstyti Vyriausybės išvados projektą, kuriame siūloma nepritarti Seimo narių grupės pasiūlymui į valstybės ir savivaldybių turto panaudos subjektų sąrašą įtraukti viešąsias įstaigas – mokyklas dėl šių priežasčių:

1. Pasiūlymas praplėsti valstybės arba savivaldybių turto panaudos galimybes prieštarautų Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo pakeitimo (2019 m. liepos 25 d. Nr. XIII-2398) tikslui – pereinamuoju laikotarpiu (iki bus įvertintos visiško

panaudos atsisakymo galimybės ir laipsniškai pereita prie viešųjų paslaugų teikimo perdavimo nevyriausybiniams organizacijoms ir bendruomenėms) maksimaliai apriboti valstybės ir savivaldybių turto panaudos subjektų ir jų vykdomų veiklų apimtį, taip pat prieštarautų septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 291.3 papunkčio nuostatomis skaidrinti valstybės ar savivaldybės turto perdavimo neatlygintinai naudoti procedūras ir būtų neįgyvendinta Valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaitoje „Valstybės nekilnojamojo turto valdymas“ pateikta rekomendacija – numatyti, kad, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, valstybės nekilnojamasis turtas neatlygintinai valdyti ir naudoti neperduodamas.

2. Formaliojo arba neformaliojo švietimo veiklas gali vykdyti ne tik mokyklos – viešosios įstaigos, bet ir bet kokios kitos teisinės formos juridiniai asmenys ar jų padaliniai. Europos Komisija valstybinei švietimo sistemai nepriklausančių mokyklų vykdomas formaliojo arba neformaliojo švietimo veiklas kvalifikuoja kaip ekonominę veiklą. Neatlygintinas viešųjų įstaigų – mokyklų naudojimas valstybės ir savivaldybių turtu pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalį laikytinas nefinansinė valstybės pagalba, suteikianti konkurencinę pranašumą prieš kitų teisinių formų juridinių asmenų įsteigtas mokyklas. Siūlomas nustatyti teisinis reguliavimas neatitiktų Konstitucinio Teismo nutarimuose ne kartą suformuotos doktrinos, kad sąžiningos konkurencijos apsauga yra pagrindinis būdas užtikrinti asmens ir visuomenės interesų darną reguliuojant ūkinę veiklą, todėl valstybė privalo paisyti konstitucinio ūkio subjektų lygiateisiškumo reikalavimo, antraip ūkinės veiklos teisinio reguliavimo nebūtų galima laikyti tarnaujančiu bendrai tautos gerovei.

Derinimas: Vyriausybės išvados projektas be pastabų suderintas su Konkurencijos taryba ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Konkrencijos taryba atskiru raštu pateikė argumentuotą siūlymą nepritarti Seimo narių grupės pasiūlymui. Konkurencijos taryba, be kita ko, pažymėjo, kad valstybinis švietimas ir privatus švietimas nėra tapačios veiklos. Europos Komisija privatų švietimą (privačių darželių, mokyklų, universitetų veiklą) kvalifikuoja kaip ekonominę veiklą, tuo tarpu valstybinei švietimo sistemai priklausančių įstaigų, kurios finansuojamos daugiausiai iš valstybės lėšų, vykdoma švietimo veikla nėra laikoma ekonomine. Atsižvelgiant į tai, privačių ugdymo įstaigų veiklai turi būti taikomos konkurencijos taisyklės, o tai reiškia, kad valstybei ar savivaldybėms priklausančias turtas panaudos pagrindais šiems subjektams gali būti perduodamas tik tuo atveju, jeigu laikomasi Europos Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių ir perdavimas neprieštarauja Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo saugomoms vertybėms. Konkurencijos taryba, aptardama siekius teikti paramą privatioms ugdymo įstaigoms, nurodė, kad valstybės ar savivaldybių turto perdavimas valdyti panaudos pagrindais nėra skaidrus paramos teikimo būdas, nes dažnai nėra žinoma tiksli perduodamo turto rinkos vertė, taip pat nėra numatytos konkurencingos procedūros panaudos gavimui, kurių metu visi potencialūs panaudos gavėjai galėtų varžytis dėl konkretaus turto valdymo, todėl nėra aišku, kokios vertės paramą gauna konkreti ugdymo įstaiga ir koku būdu būtent ji pasirenkama panaudos gavėja. Konkurencijos taryba siūlo ieškoti kitų būdų privatioms ugdymo įstaigoms paremti.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė tikslinamojo pobūdžio pastabų ir pasiūlymų, kuriuos siūlytume įvertinti Tarpinstituciniame pasitarime ir Vyriausybei svarstyti teikti atitinkamai patikslintą projektą.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina, bet atitinka siekius skatinti efektyvų valstybės ir savivaldybių turto valdymą.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlytume projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje, prieš tai apsvarsčius Tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Vaclovas Medišauskas, tel. 8 706 63 814, el. p. vaclovas.medisauskas@lr.lt